

PhDr. Miloslav Macela

ředitel odboru rodiny a dávkových systémů

V Praze dne 21. října 2011

Č. j. 2011/78913 -214

Stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí k vyzvedávání dětí ze školy nebo školky rodičem, který nemá dítě v péči

Předmětem tohoto stanoviska je posouzení oprávnění rodiče, který nemá dítě svěřené do péče, toto dítě vyzvednout a převzít do své péče ze školy, školského zařízení nebo předškolního zařízení (v praxi je tento problém nejčastěji řešen v případech vyzvedávání dítěte z mateřské školy, řidčeji z družiny prvního stupně základní školy).

Rodič, který nemá dítě svěřeno do péče, ale který není nijak omezen ve své rodičovské zodpovědnosti, má právo udržovat pravidelné osobní kontakty se svým dítětem, pokud takové kontakty nejsou v rozporu se zájmem dítěte. **V situaci, kdy styk rodiče s dítětem není upraven soudním rozhodnutím, závisí forma a rozsah styku na dohodě rodičů.** Dohoda rodičů ve věci styku s dítětem přitom nevyžaduje ke své platnosti schválení soudem (viz § 27 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině). Pokud je však dohoda o styku s dítětem schválena soudním rozhodnutím (např. v souvislosti s uzavřenou dohodou o výchově dítěte), je plnění této dohody vynutitelné prostřednictvím soudu postupem podle § 272 a násl. občanského soudního řádu, stejně jako rozhodnutí soudu o výchově dítěte nebo soudem schválená dohoda o výchově dítěte¹.

Z uvedeného vyplývá, že není-li styk rodiče s dítětem upraven rozhodnutím soudu, nemůže rodič, který nemá dítě v péči, uplatňovat své právo na osobní styk s dítětem jednostranně bez dohody s druhým rodičem, ale musí se na konkrétní podobě svých osobních kontaktů s dítětem dohodnout s rodičem, který má dítě v péči.

¹ Blíže viz stanovisko Nejvyššího soudu Cpj 228/81 ze dne 10. 5. 1981.

Pokud se oba rodiče nedohodnou, může o úpravě styku rodiče s dítětem rozhodnout soud na základě návrhu jednoho z rodičů, anebo i bez návrhu (např. na základě podnětu orgánu sociálně-právní ochrany dětí).

Pokud je dítě svěřeno do péče jednoho z rodičů, **je žádoucí, aby rodič, který dítě v péči má, dostatečně výslovně a prokazatelně informoval školu, školské nebo předškolní zařízení o rozhodnutí soudu nebo o soudem schválené dohodě rodičů, na jejichž základě mu bylo dítě do péče svěřeno.** Současně s tím by měl tento rodič informovat školu, školské nebo předškolní zařízení o tom, jaká dohoda byla uzavřena ohledně styku dítěte s druhým rodičem, případně jaké bylo vydáno soudní rozhodnutí o úpravě styku druhého rodiče s dítětem.

V případě, že škola, školské nebo předškolní zařízení mají k dispozici potřebné informace o úpravě péče o dítě a úpravě styku s dítětem, mohou předat dítě rodiči, který nemá dítě svěřeno do péče, za splnění následujících předpokladů:

1. Právo rodiče na převzetí dítě z péče školy, školského nebo předškolního zařízení **vyplývá z vykonatelného soudního rozhodnutí** (ve formě rozsudku nebo usnesení o předběžném opatření) o úpravě styku s dítětem **nebo z dohody rodičů o styku s dítětem**, anebo

2. K předáním dítěte rodiči, který nemá dítě ve své péči, **udělil souhlas rodič, který má dítě svěřeno do péče.** Tento souhlas může rodič udělit ad hoc ke každému jednotlivému případu předání dítěte druhému rodiči anebo může udělit paušální souhlas s tím, že dítě může být kdykoliv předáno rovněž druhému rodiči. Je však nezbytné, aby rodič, který má dítě v péči, vždy informoval školu, školské nebo předškolní zařízení o svém individuálně určeném nebo obecném souhlasu k tomu, že dítě může být vyzvednuto druhým rodičem.

Jsou-li uvedené předpoklady splněny, **měla by škola, školské nebo předškolní zařízení předat dítě rodiči, který nemá dítě svěřeno do péče, a nebránit tomu, aby dítě bylo tímto rodičem vyzvednuto.** Jestliže by škola, předškolní

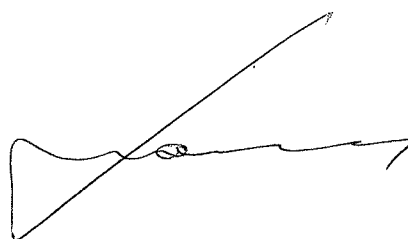
nebo školské zařízení odmítaly předat dítě rodiči oprávněnému ke styku s dítětem v rozporu s vykonatelným rozhodnutím soudu nebo soudem schválenou dohodou o úpravě styku tohoto rodiče s dítětem, mohl by soud vůči škole, školskému nebo předškolnímu zařízení použít prostředky k výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí podle § 273 občanského soudního řádu (na prvním místě uložení pokuty). V řízení o výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí je pasivně legitimován každý, kdo fakticky brání tomu, aby právní poměry podle rozhodnutí o styku s dítětem byly realizovány, bez ohledu na to, že mu rozhodnutí soudu přímo žádnou povinnost neukládá ².

Odlišná situace nastává v případě, že škola, školské nebo předškolní zařízení nejsou náležitě informováni o tom, že je dítě svěřeno do péče jednoho z rodičů a v jakém rozsahu je rodič, který nemá dítě v péči, oprávněn se s dítětem stýkat. **V takovém případě se škola, školské nebo předškolní zařízení nedopustí pochybení, pokud předá dítě rodiči, který dítě v péči nemá, avšak je i nadále zákonným zástupcem dítěte a nositelem rodičovské zodpovědnosti k dítěti.** Jestliže rodič, který nemá dítě ve své péči, jedná při vyzvedávání dítěte v rozporu s rozhodnutím soudu o úpravě výchovy a styku s dítětem nebo v rozporu s dohodou rodičů o styku s dítětem, nese tento rodič na prvním místě odpovědnost za své protiprávní jednání. Škola, školské nebo předškolní řízení by neměly vědomě k protiprávnímu stavu přispět, v případě sporné situace však lze obtížně vyvozovat právní odpovědnost školy nebo zařízení za předání dítěte zákonnému zástupci, který není ke styku oprávněn.

V souvislosti s kontaktem rodiče s dítětem ve škole, školském nebo předškolním zařízení je třeba odlišovat mezi vyzvednutím dítěte ze školy nebo zařízení a mezi pouhou návštěvou dítěte ve škole nebo v zařízení. Škola nebo jiné zařízení mají povinnost umožnit, aby rodič, který nemá dítě ve své péči a není omezen v rodičovské zodpovědnosti, vykonal **osobní návštěvu** dítěte ve škole nebo v zařízení za podmínek stanovených vnitřním řádem školy (zařízení), s výjimkou případů, kdy má rodič rozhodnutím soudu zakázán jakýkoliv styk

² Viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 4896/2007 ze dne 25. 7. 2008.

s dítětem podle § 27 odst. 3 zákona o rodině. K vykonání návštěvy dítěte v zařízení přitom není třeba souhlasu rodiče, který má dítě svěřeno do péče. Jedná se totiž pouze o kontakt rodiče s dítětem ve škole nebo v zařízení a nikoliv **o převzetí péče o dítě** (dítě po dobu návštěvy rodiče nadále zůstává v péči školy či zařízení). Oproti tomu však nelze bez souhlasu rodiče, který má dítě ve své péči, **předat dítě do osobní péče rodiče**, který nemá dítě svěřeno do péče ani nemá soudem upravený rozsah styku s dítětem (viz výše). Škola či zařízení musí v tomto směru respektovat rozhodnutí soudu nebo soudem schválenou dohodu rodičů, podle které bylo dítě svěřeno do péče jednoho z rodičů, a nemůže za rodiče a namísto soudu rozhodovat o sporu rodičů v otázce toho, zda druhý rodič může či nemůže mít dítě po omezenou dobu ve své péči (v rámci úpravy styku).

Na vědomí:

vedoucím odborů sociálních věcí krajských úřadů a řediteli Magistrátu hl. města Prahy